

18.2.2026

Talousvaliokunnan kuuleminen 20.2.2026

ASIA; Valtioneuvoston kirjelmä U 73/2025 vp; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”**Horisontti Eurooppa -asetus**” **perustamisesta vuosiksi 2028–2034**, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja asetuksen (EU) 2021/695 kumoamisesta, (2) neuvoston päätökseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” (2028–2034) täytäntöönpanoa koskevasta erityisohjelmasta, kyseiseen ohjelmaan osallistumista ja sen tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä päätöksen (EU) 2021/764 kumoamisesta, (3) neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa ”Horisontti Eurooppa” täydentävän Euroopan atomienergiayhteisön tutkimus- ja koulutusohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2032, yhteisön osuudesta ITER-hankkeeseen ja asetuksen (Euratom) 2025/1304 kumoamisesta, (4) neuvoston asetukseksi Liettuassa sijaitsevan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston avustushjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetuksen (EU) 2021/101 kumoamisesta ja (5) neuvoston asetukseksi välineen perustamisesta ydinturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä ja ydinlaitosten käytöstä poistamista varten vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (Euratom) 2021/100 ja (Euratom) 2021/948 kumoamisesta

Yleiset huomiot

Tutkimus, - kehittämis- ja innovaatiopolitiikan (TKI) rooli kasvun ja kilpailukyvyyn sekä teknologisen suvereniteetin vahvistamisessa on keskeinen. EK tukee siten Horisontti Eurooppa -ohjelmalle ehdotettua korkeampaa rahoituksen määrää. EK pitää tärkeänä turvata ohjelmalle esitetyt rahoituksen kriteerit, jotka perustuvat avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun (excellence). EK katsoo lisäksi, että tulevan Horisontti ohjelman ehdotetut painopisteet ja teemat vastaavat hyvin suomalaisen elinkeinoelämän ja tutkimusalan vahvuuksia. Lisäksi EK pitää mahdollisuutta rahoittaa kaksikäyttöteknologioita myönteisenä. EK pitää myös erityisen tärkeänä, että puiteohjelman rajapinta kilpailukykyrahaston toimintaan on selkeä ja toimiva. Lisäksi yrityksillä tulee olla monipuolisesti mahdollisuuksia osallistua tutkimushankkeisiin.

Laaja-alaisinta vaikuttavuutta talouteen ja Suomen sekä Euroopan globaaliin kilpailukykyyn saadaan aikaiseksi TKI-vaiheen jälkeisessä kaupallisessa kehittämisessä ja käyttöönotossa, jota tuetaan Horisontti

EU

Joanna Tikkanen

18.2.2026

Eurooppa -ohjelman 2 pilarin yhteistyöhankkeiden sekä kilpailukykyrahaston rahoitusinstrumenttien kautta. Yhteistyöhankkeet kokoavat kaikenkokoisia yrityksiä ja erilaisia tutkimusorganisaatiota yhteen, jolloin kumppanuuksissa yhdistyy kyky sekä resurssit rakentaa vahvempaa kasvuliiketoimintaa. EK pitää erittäin myönteisenä sitä, että Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kytkeytyvään kilpailukykyrahastoon sisältyy uusi ns. veturi-malli (EU Techfrontrunners), jolla voitaisiin toteuttaa kysyntälähtöisiä yhteistyöhankkeita. Veturihankkeet mahdollistavat resurssien tehokkaamman käytön sekä innovaatioiden nopeamman kehittämisen myös tiiviissä yhteistyössä startup- ja pk-yrityskentän kanssa. Yhteishankkeiden mahdollisuutta luoda talouskasvua täydentää erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman pilari 3:n Euroopan Innovaationeuvosto (EIC), jolla voitaisiin nykyistä vahvemmin tukea erityisesti tiede- ja teknologialähtöisten yritysten kasvuvaihetta ja muuttumista eurooppalaiseksi elinkeinotoiminnaksi.

Huomioita ohjelman pilareihin

Ohjelman ensimmäisestä pilarista rahoitettavat Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) toimet sekä tutkijoiden liikkuvuustoimet (Marie Skłodowska-Curie-toimet) ovat hyvä pohja maailman luokan tutkimuksen tekemiselle ja tutkijoiden liikkumiselle. Oleellista on, että tutkimuksen tekijät ja yritykset tekevät myös yhteistyötä, vaikka tutkimuksen lähtökohta on tutkijalähtöinen ja tieteellinen paremmuus.

Ohjelman toisen pilarin kilpailukyky ja yhteiskunta -rahoituksella vahvistetaan Euroopan globaalia kilpailukykyä. Tutkimuksen ja yritysten kumppanuushankkeiden rahoitus (partnerships) on pilarin tärkein toiminto. EK katsoo, että pilarin 2:n tulevan rahoituksen suhteellinen osuus tulisi turvata ja olisi tavoiteltavaa, että rahoitus kasvaisi esitetystä. On erittäin tärkeää, että kaikki pilari 2:n puolella rahoitetut yhteishankkeet tavoittelevat talouden ja tuottavuuden kasvua, ja että rahoitukseen valittavat hankkeet aidosti tavoittelevat kaupallistumista. Yritysten roolia teemojen tunnistamisessa ja rahoituksen saajana on vahvistettava. Yritysvetoiset kumppanuudet on sallittava, sillä ne takaavat tutkimuksesta syntyvän liiketoiminnan ja investoinnit, sekä nostavat EU-tasoisia TKI-investointeja ja kaksoissiirtymän toteutumiseen tarvittavia investointeja. EU Tech frontrunners on tärkeä uusi mahdollisuus markkinalähtöiseen ja yritysvetoiseen uusia eurooppalaisia arvoketjuja luovaan yhteistyöhön. Suomen veturiyritysekosysteemit ovat osoittaneet, että instrumenteilla on väliä ja yritysvetoiset yhteishankkeet toimivat. On syntynyt uusia arvoketjuja, joihin startup - ja pk-yritysten sekä tutkimuksen on ollut helppo kytkeytyä.

Ohjelman kolmannen pilarin Euroopan innovaationeuvosto (EIC) parantaa kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksia. Tarvitaan nykyistä tiiviimpää kytkeä eurooppalaisiin arvoverkkoihin, jotta liiketoiminta

EU

Joanna Tikkanen

18.2.2026

skaalautuu ja investoinnit tehdään Eurooppaan. Näin eurooppalainen arvonnisa kasvaa ja hyödyt Euroopan globaalille kilpailukyvyille ovat suuremmat.

Valtioneuvoston kanta

EK pitää U-kirjelmässä esitettyjä kantoja yleisesti kannatettavina. Ehdotettu kokonaisuus, jossa Horisontti Eurooppa-ohjelma kytkeytyy toisen pilarin rahoitusikkunoiden kautta kilpailukykyrahastoon instrumentteineen, on Suomelle iso mahdollisuus. Ensimmäistä kertaa on muodostumassa kokonaisuus, joka tarjoaa yhtälailla sekä tutkimukselle että yrityksille tarvittavia rahoitusmahdollisuuksia. EK katsoo, että tätä olisi painotettava vahvemmin valtioneuvoston kantaan nähden. Aivan keskeinen uusi rahoitusmuoto EU-tasolla on kilpailukykyrahaston puolella ehdotettu EU Tech frontrunners. EK katsoo, että myös tätä tulisi tuoda esille valtioneuvoston kannassa. Ehdotettu suomalaisen veturiekosysteemirahoituksen eurooppalainen versio tuo kaivatun mahdollisuuden yrityksille kilpailla kysyntälähtöisestä TKI-rahoituksesta, joka on toteutukseltaan joustavampi, ja vastaa siksi aiempaa paremmin globaalilta markkinalta tulevaan valtavaan aikapaineeseen. EU tasoinen ekosysteemirahoitus tuo eri kokoisille yrityksille kasvavat mahdollisuudet liittyä ja rakentaa Euroopan laajuisia TKI verkostoja ja skaalata tieteellinen osaaminen teolliseksi toiminnaksi ja kilpailukyvyksi.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Riikka Heikinheimo
Joanna Tikkanen